

Sygn. akt: I C 402/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jacek Saramaga
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Joanna Żygała

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2015 r. w Przemyślu

sprawy

z powództwa: R. C. i M. C.

przeciwko: (...) S.A.

w W.

o zapłatę

I. **zasądza** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki M. C. kwotę 59.211,18 (pięćdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście jedenaście 18/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2014 r. do dnia zapłaty;

II. **zasądza** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda R. C. kwotę 59.211,18 (pięćdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście jedenaście 18/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2014 r. do dnia zapłaty;

III. w pozostałej części powództwa **oddala**;

IV. **nakazuje** ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Przemyślu):

1) od powódki M. C. z zasądzonych na jej rzecz roszczenia kwotę 4108 (cztery tysiące sto osiem) złotych tytułem opłaty sądowej od oddalonej części powództwa;

2) od powoda R. C. z zasądzonych na jego rzecz roszczenia kwotę 4108 (cztery tysiące sto osiem) złotych tytułem opłaty sądowej od oddalonej części powództwa;

3) od pozwanego (...) S.A. w W. kwotę zł 2969 (dwa tysiące dziewięćset sześćdziesiąt dziewięć) złotych tytułem opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa.

V. **zasądza** od powodów M. C. i R. C. na rzecz pozwanego (...) w W. kwoty po 578,72 (pięćset siedemdziesiąt osiem 72/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 402/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 16 kwietnia 2015 r.

Powodowie M. C. i R. domagali się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz każdego z nich następujących kwot:

- 105.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych w związku ze śmiercią córki A. C. w wypadku z dnia 27 lipca 2003r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 21 maja 2014 r. do dnia zapłaty

- 28.000 zł tytułem odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2014 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 8 354,55 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 10 grudnia 2013 r. do dnia 20 maja 2014 r. w zapłacie zadośćuczynienia w wysokości 105.000 zł oraz za okres od dnia 28 września 2013 r. do dnia 20 maja 2014 r. w zapłacie odszkodowania w wysokości 28.000 zł, wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Ponadto M. C. domagała się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7 200 zł wraz z kosztami opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw w wysokości 34 zł, natomiast R. C. domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz zwrot kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7 200 zł wraz z kosztami opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw w wysokości 17 zł.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, iż w dniu 27 lipca 2003 r. w miejscowości Ł. woj. (...), kierujący samochodem osobowym marki (...)o nr rej. (...), umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że będąc w stanie po użyciu alkoholu oraz nie posiadając uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych prowadził w ruchu lądowym ww. samochód z nadmierną prędkością niedostosowaną do istniejących warunków drogowych i na łuku drogi stracił panowanie nad prowadzonym pojazdem w wyniku czego zjechał na prawe pobocze drogi uderzając w przepust, a następnie w drzewo. Na skutek wypadku A. C. podróżująca jako pasażerka ww. pojazdu poniosła śmierć.

Kolejno wskazano, iż Sąd Rejonowy w Lubaczowie Wydział II Karny wyrokiem z dnia 11 maja 2004 r., sygn. akt II K 4/04 uznał sprawcę zdarzenia za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i skazał go na łączną karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowych zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący (...)lat. Na skutek apelacji od ww. wyroku wniesionej przez Prokuraturę Rejonową w Lubaczowie i obrońcę oskarżonego, Sąd Okręgowy w K. Ośrodek Zamiejscowy w P. Wydział VI K. wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2004 r., sygn. akt VI Ka. 303/04 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił pkt IV i V wyroku. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kontynuując powodowie wskazali, iż pojazd sprawcy wypadku posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

Na mocy decyzji pozwanej z dnia 19 stycznia 2005 r. na rzecz powodów M. C. oraz R. C. zostały przyznane kwoty po 10 000 zł tytułem stosownego odszkodowania. Pozwana przy wypłacie pomniejszyła ww. świadczenia o (...)z uwagi na przyczynienie się zmarłej A. C. do powstania szkody.

Pełnomocnik powodów pismem z dnia 25 września 2013 r. wystąpił do pozwanej o zapłatę na rzecz powodów M. C. i R. C. kwoty po 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. oraz po 50.000 zł tytułem stosownego odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c.

Pozwana decyzjami z dnia 27 września 2013 r. oraz z dnia 9 grudnia 2013 r. odmówiła zapłaty zadośćuczynienia na rzecz powodów, uzasadniając swoje stanowisko brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonych roszczeń. Natomiast decyzją z dnia 27 września 2013 r. pozwana odmówiła powodom dopłaty odszkodowania.

Uzasadniając żądanie w przedmiocie zadośćuczynienia powodowie powołali się na treść art. 23 k.c., który według nich nie stanowi zamkniętego katalogi dóbr osobistych podlegających ochronie. Przepis ten wymienia dobra osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, uwzględniając te dobra, które w praktyce mogą być najczęściej przedmiotem naruszeń. W obowiązującym porządku prawnym przeważa pogląd o wielości dóbr osobistych, jak i odpowiadającym im praw osobistych. Dobro osobiste, będące emanacją osobowości każdego człowieka, jest sprawą jego świadomości, a więc kategorią subiektywną, ale z drugiej strony nie jest pozbawione elementów obiektywnych i tym samym musi odpowiadać kryterium sprawdzalności. Kryterium tym jest odpowiedni stosunek bliskości do osoby zmarłej, będący źródłem istnienia dobra osobistego u jego podmiotu, ale jednocześnie czynnikiem kształtującym jego treść i zakres wypływających z niego uprawnień. W niniejszej sprawie podstawową rolę odgrywa szczególny stosunek bliskości, który jest określany przez przede wszystkim więzi rodzinne, łączące daną osobę ze zmarłym.

Według powodów nie ulega wątpliwości, że rodzina jako związek najbliższych sobie osób, które łączy szczególna więź wynikająca z zawarcia małżeństwa, czy też pokrewieństwa, podlega ochronie prawa. Dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także wartością uznaną za dobro podlegające ochronie prawnej. Więzy rodzinna stanowi fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlega ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji, art. 23 kro) (uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., sygn. akt III CZP 76/10).

Powodowie powołali się dalej na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa 227/2013, w którym stwierdzono, iż „w przypadku dochodzenia świadczeń na podstawie art. 446 § 4 k.c., jak również na podstawie art. 448 k.c., nie chodzi o samą najbliższą rodzinę (czyli rodziców, dzieci lub - względnie - rodzeństwo), ale o rodzinę sensu largo. W krąg tak pojmowanej rodziny mogą wchodzić różne osoby, połączone nie tylko więzami pokrewieństwa, przy czym więzy te nie przesądzają automatycznie o zasądzeniu świadczenia. Ważny jest aspekt bliskiej relacji pomiędzy zmarłym, a osobą pokrzywdzoną, skoro zadośćuczynienie należy się nie wszystkim członkom rodziny, a wyłącznie członkom najbliższym. O tym, kto jest takim najbliższym członkiem rodziny również będą decydować okoliczności konkretnego przypadku.”

Z kolei w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r. sygn. akt IV CSK 307/09 (OSP 2011, nr 2, poz.15, LEX nr 599865) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że „spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.”

W dalszej części uzasadnienia powodowie stwierdzili, że więź rodzinna, w szczególności więź łącząca powodów z córką jest dobrem osobistym podlegającym ochronie prawnej. Utrata córki wskutek zdarzenia stanowiącego delikt i zerwanie tej więzi rodzinnej stanowi naruszenie dóbr osobistych i w niniejszej sprawie uzasadnia przyznanie im zadośćuczynienia w myśl art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 448 k.c. Powodowie podkreślili, iż zerwanie więzi emocjonalnej między nimi a A. C. spowodowało u nich długotrwały ból, cierpienie, poczucie krzywdy i osamotnienia. Powodowie podkreślili, że na zawsze zostali pozbawieni poczucia bliskości, miłości i przywiązania ze strony córki.

Powódka M. C. wskazała, że tragiczna i nagła śmierć dziecka skutkowałą u niej długotrwałym poczuciem krzywdy i bólu. W chwili, kiedy dowiedziała się o śmierci córki przeżyła szok i głębokie niedowierzanie. Przeżycia, jakich powódka doznała były szczególnie silne. Powódka odczuwa żal, że na skutek wypadku bezpowrotnie odebrane jej zostało życie u boku córki. Powódka podała, że wciąż wspomina zmarłą córkę A. i wspólnie spędzone chwile. Zastanawia się jak potoczyłoby się jej życie gdyby nie doszło do wypadku. Poczucie bólu potęguje fakt, że córka była w bardzo młodym wieku ((...) lat), była zdolną dziewczyną i jej nadzieją na przyszłość. Pomimo, iż od wypadku minęło

ponad 10 lat, powódka wciąż tęskni za dzieckiem. Twierdzi, że są chwile w których szczególnie odczuwa brak córki, wówczas pojawia się u niej uczucie braku chęci do życia i ogólnego przygnębienia.

Z kolei powód R. C. podał, że jego relacje ze zmarłą córką A. były szczególnie zażyłe. Córka bardzo często zwierzała się zarówno jemu, jak i matce. Oboje byli sobie bardzo bliscy, dobrze się rozumieli. Śmierć córki była dla niego szokiem. Powód, jako pierwszy, otrzymał wiadomość o wypadku, musiał zidentyfikować zwłoki dziecka, co była dla niego szczególnym obciążeniem. Nagła śmierć córki, w tak młodym wieku, skutkowałą długotrwałym poczuciem bólu i tęsknoty. Powód wskazał, że długo nie potrafił sobie poradzić z emocjami i zrozumieć sensu śmierci dziecka. Upływ czasu nie załagodził poczucia jego tęsknoty i żalu. Bezpowrotnie został pozbawiony życia u boku córki. Śmierć własnego dziecka określa jako największą tragedię, jaka go w życiu spotkała.

Uzasadniając żądanie zasądzenia odszkodowania powodowie wskazali, iż podstawą ich roszczeń jest art. 446 § 3 k.c. Określone w tym przepisie „pogorszenie sytuacji życiowej” niewątpliwie obejmuje szkody obecne i przyszłe, które choć w pewnym stopniu dają ocenić się materialnie. Szkody te, jakkolwiek w swej istocie są szkodami niematerialnymi, to jednak w pewnym stopniu są szkodami materialnymi, gdyż niektóre czynności z zakresu opieki, pomocy, wychowania mogą być wykonane odpłatnie przez inne osoby. Oczywiście ściśle, pieniężne określenie rozmiarów tych szkód jest niemożliwe i dlatego wchodzi w grę przyznanie „stosownego odszkodowania”.

Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej uprawnionego w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. zależne jest od rozmiarów ujemnych następstw o charakterze majątkowym, a także zmian w sferze dóbr niematerialnych uprawnionego wywołanych przez śmierć osoby bliskiej, już istniejących oraz dających się przewidzieć w przyszłości na podstawie zasad doświadczenia życiowego. Jego ocena powinna być oparta na szczegółowej analizie sytuacji osoby uprawnionej z uwzględnieniem wszystkich okoliczności, które mają wpływ na jej warunki i trudności życiowe, stan zdrowia (w tym jego ewentualne pogorszenie wywołane śmiercią osoby najbliższej) wiek, stosunki rodzinne i majątkowe, a w odniesieniu do małoletnich dzieci dodatkowo wpływają na warunki wychowawcze i na jej porównaniu z sytuacją, w jakiej znalazłby się uprawniony, gdyby nie śmierć osoby bliskiej (wyr. SN z 16 października 2008 r., III CSK 143/08, LEX nr 470015).

Powodowie powołali się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r. (V CSK 544/07, LEX nr 424335), w którym stwierdzono, iż zwrot „znacznego pogorszenia sytuacji życiowej” należy odczytywać nie tylko w materialnym aspekcie zmienionej sytuacji bliskiego członka rodziny zmarłego, ale w szerszym kontekście, uwzględniającym przesłanki pozaekonomiczne określające tę sytuację. Do tych ostatnich niewątpliwie zaliczyć należy utratę oczekiwania przez osobę poszkodowaną na pomoc i wsparcie członka rodziny, których mogła ona zasadnie spodziewać się w chwilach wymagających takich zachowań. Dlatego też wszystkie te okoliczności muszą być brane pod uwagę przy określaniu należnego uprawnionemu „stosownego odszkodowania”. Z kolei prawidłowa wykładnia pojęcia „stosowne odszkodowanie” powinna uwzględniać nie tylko okoliczności konkretnej sprawy, ale także realną wartość ekonomiczną. Musi ono wyrażać się sumą wymierną, stanowiącą adekwatne przysporzenie dla uprawnionego, a zarazem uwzględniającą ocenę większości rozsądnie myślących ludzi.

Powodowie stwierdzili, iż na skutek wypadku nastąpiły reperkusje majątkowe w ich sytuacji życiowej, które nie polegają wyłącznie na cierpieniach moralnych. Negatywne emocje, jakie im towarzyszyły po śmierci córki skutkowałą osłabieniem ich aktywności życiowej i motywacji do przezwyciężania trudności życia codziennego. Towarzyszył obniżony nastrój, uczucie smutku, przygnębienia i żalu. Myślami powracali do przeszłości i do wspólnych chwil spędzonych z córką.

Powódka M. C. podała, że bezpośrednio po wypadku była konsultowana przez psychologa, przyjmowała również środki uspokajające ogólnie dostępne. Dopiero po czterech latach po wypadku była w stanie podjąć pracę, wrócić do normalnego życia.

Powodowie podkreślili, iż po śmierci córki A., pogorszeniu uległa sytuacja ekonomiczna rodziny. Rodzina utrzymywała się bowiem z renty powoda R. C. w wysokości 470 zł miesięcznie. Kilkuletnie intensywne przyzywanie tragedii związanej z odejściem córki skutkowało obniżeniem się ich stopy życiowej.

Nie bez znaczenia ma również fakt, iż przeżycia, jakich doznali powodowie, stres i stan żałoby, negatywnie odbiły się na ich zdrowiu fizycznym.

Powodowie wyjaśnili, iż roszczenie o stosowne odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej spowodowanego śmiercią córki zostało skalkulowane następująco:

- 35.000 zł (z uwzględnieniem 30% przyczynienia) - 7.000 zł (kwota wypłacona przez stronę pozwaną z uwzględnieniem (...) przyczynienia) – 28.000 zł.

Kolejno powodowie podkreślili, iż żądane kwoty zadośćuczynienia oraz odszkodowania uwzględniają przyczynienie się poszkodowanej A. C. do powstania szkody na poziomie (...) co nie było sporne między stronami.

Końcowo powodowie wyjaśnili, iż roszczenie o odsetki uzasadnia treść art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Według powodów strona pozwana najpóźniej w dniu wydania decyzji tj. 9 grudnia 2013 r., zajmując merytoryczne stanowisko w sprawie i znając skutki wypadku, mogła określić wielkość krzywdy i odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia. Powodowie podali, iż domagają się odsetek od następnego dnia po wydaniu decyzji tj. od dnia 10 grudnia 2013 r. Roszczenie o zwrot skapitalizowanych odsetek zostało wyliczone w następujący sposób: od dnia 10 grudnia 2013 r. do dnia 20 maja 2014 r. i dotyczy opóźnienia w spełnieniu przez pozwaną świadczenia w wysokości 105.000 zł na rzecz powodów M. i R. C. - odsetki za ten okres wynoszą po 6 020,96 zł;

Uzasadniając żądanie zasądzenia odsetki od odszkodowania powodowie podali, iż pozwana najpóźniej w dniu wydania decyzji tj. w dniu 27 września 2013 r., zajmując merytoryczne stanowisko w sprawie i znając skutki wypadku, mogła określić wielkość krzywdy i odpowiednią kwotę tytułem stosownego odszkodowania. Powodowie M. i R. C. domagają się odsetek od następnego dnia po wydaniu decyzji tj. od dnia 28 września 2013 r. Roszczenie o zwrot skapitalizowanych odsetek wyliczyli w następujący sposób: od dnia 28 września 2013 r. do dnia 20 maja 2014 r. i dotyczy opóźnienia w spełnieniu przez pozwaną świadczenia w wysokości 28.000 zł. Odsetki za ten okres wynoszą po 2.333,59 zł na rzecz każdego z powodów.

Powodowie wskazali również, że wysokość kosztów zastępstwa procesowego jest uzasadniona treścią § 6 w związku z § 2 ust. 5 i 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348). Dwukrotność stawki minimalnej uzasadnia nakład pracy pełnomocnika.

(...) S.A. w W. w pisemnej odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na swoją rzecz zwrot kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu tego pisma wskazano, iż w toku postępowania likwidacyjnego powodom M. C. i R. C. przyznano kwotę 14.000 zł odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia się ich sytuacji życiowej. Pozwany wyjaśnił, iż przyjął (...) stopień przyczynienia się zmarłej od szkody, która świadomie zdecydowała się na podróż z nietrzeźwym kierowcą, którego to powodowie nie kwestionowali w pozwie, zatem jest to okoliczność niesporna między stronami.

Pozwany podniósł dalej, że kwoty zadośćuczynienia żądane przez powodów są rażąco zawyżone. Zgodnie z art. 448 k.c. suma zadośćuczynienia ma być odpowiednia tj. powinna być adekwatna do rozmiaru doznanej przez pokrzywdzonego krzywdy.

Pozwany wskazał kolejno na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2014 r. (IV CSK 374/13), w którym wyjaśniono, iż „zadośćuczynienie ma wyrównać cierpienia spowodowane przedwczesną utratą członka rodziny, skutkującą naruszeniem chronionej prawem więzi rodzinnej i prawa do życia w rodzinie jako dobra osobistego”.

Kompensacie poprzez zadośćuczynienie nie podlega sam fakt utraty bliskiej osoby a krzywda, wskutek niej doznana, którą bardzo trudno jest ocenić i wyrazić w formie pieniężnej, gdyż zarówno poczucie krzywdy jak i jej wartość wyrażona w formie pieniężnej są pojęciami subiektywnymi, ściśle związanymi z konkretną osobą pokrzywdzonego. Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględniać ustalając wysokość odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia. Bogate w tym zakresie orzecznictwo i literatura wskazuje jednak na pewne czynniki, które winien mieć na uwadze sąd miarkujący wysokość zadośćuczynienia a są to m.in. : wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią bliskiej osoby, wiek i rola pełniona przez zmarłego w rodzinie, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego z osobą zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci, a także stopień, w jakim osoba bliska zmarłego zaakceptuje i odnajdzie się w nowej rzeczywistości.

Z kolei w wyroku z dnia 7 marca 2014 r. Sąd Najwyższy podał, że każdy rozważany przypadek powinien oceniany indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności konkretnej sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego śmiercią osoby najbliższej. Nagła strata córki była dla powodów trudnym i bolesnym doświadczeniem, jednak pozwany zaznaczył, że każda śmierć osoby najbliższej zawsze wiąże się z cierpieniem, żalem i poczuciem straty. Uczucia smutku, żalu oraz tęsknoty są naturalną reakcją człowieka na śmierć bliskiego jej człowieka a z stanu faktycznego niniejszej sprawy nie wynika, by u powodów wykraczały one poza proces adekwatnie przeżywanego żałoby. Śmierć A. C. nie wywołała u pokrzywdzonych zaburzeń emocjonalnych o patologicznym charakterze, nie skutkowało rozstrojeniem zdrowia kwalifikowanym w kategoriach medycznych jako choroba psychiczna, które wymagałyby podjęcia specjalistycznego leczenia, w tym farmakologii, oraz skutkowało wyłączeniem z codziennego funkcjonowania.

Wskazując na powyższe pozwany stwierdził, że żądane przez powodów kwoty zadośćuczynienia są rażąco zawyżone, stanowią sumy nieadekwatne do doznanej przez nich, wskutek śmierci A. C., krzywdy.

Pozwany wskazał, że nie są zasadne także żądanie powodów o zasądzenie na ich rzecz odszkodowania za znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej po śmierci córki A. C.. W ocenie pozwanego, powodowie nie wykazali, iż ponieśli szkodę, uzasadniającą zasądzenie na ich rzecz dodatkowych sum odszkodowania ponad przyznane, w toku postępowania likwidacyjnego, na rzecz każdego z nich kwot po 7.000 zł.

Pozwany podkreślił, że A. C. w dacie śmierci była (...) - letnią dziewczyną, uczyła się, nie pracowała, była na utrzymaniu rodziców i nie przyczyniała się do poprawy sytuacji materialnej rodziny. Powodowie utrzymują, iż śmierć córki skutkowało dla nich osłabieniem aktywności życiowej i motywacji, co miało realny wpływ na pogorszenie ich sytuacji życiowej.

Odnosząc się do twierdzeń M. C., iż dopiero po (...) latach od wypadku była ona w stanie podjąć pracę i wrócić do normalnego życia, pozwany zaznaczył, że powódka nie poparła ich jakimkolwiek materiałem dowodowym. Podała ona jedynie, że była ona konsultowana przez psychologa i przyjmowała środki uspokajające ogólnie dostępne, co w ocenie pozwanego nie może stanowić dowodu na okoliczność jej złego stanu psychicznego, uniemożliwiającego podjęcie zatrudnienia. Powodowie nie precyzują, w czym przejawiało się „kilkuletnie intensywne przeżywanie tragedii związanej z odejściem córki” skutkujące obniżeniem ich stopy życiowej. Jak wynika z treści pozwu, przedmiotowa rodzina utrzymywała się z renty R. C., zatem w dacie śmierci córki oboje jej rodzice nie pracowali zawodowo. Pozwany wskazuje na oświadczenia osoby uprawnionej, załączające w aktach szkody, datowane na dzień 11 czerwca 2013 r., z których wynika iż zarówno R. C., jak i jego żona pozostają w zatrudnieniu, co bezsprzecznie świadczy o poprawie, a nie pogorszeniu, ich sytuacji materialnej.

Ponadto, pozwany podkreślił, że strata córki nie pozbawiła powodów pomocy i opieki na przyszłość, gdyż mają jeszcze inne dorosłe dzieci, będących dla nich podporą i wsparciem.

Pozwany zaznaczył również, że powodowie nie kwestionowali (...)stopnia przyczynienia się poszkodowanej do szkody z dnia 27 lipca 2003 r. Mając na uwadze powyższe, dochodzone przez powodów kwoty zadośćuczynienia i odszkodowania są według pozwanego rażąco wygórowane i nie mają uzasadnienia w świetle całokształtu okoliczności przedmiotowej sprawy.

Pozwany podkreślił również, że kwestionuje żądania powodów zapłaty skapitalizowanych odsetek oraz zasądzenia odsetek ustawowych od dochodzonych pozwym kwot, jako przedwczesne i niezasadne. Ewentualne odsetki od kwoty zadośćuczynienia oraz odszkodowania powinny być zasądzone od dnia wyrokowania. Po pierwsze, świadczenie polegające na zadośćuczynieniu za śmierć osoby najbliższej jest przyznawane przez Sąd w ramach tzw. uznania sędziowskiego. Po drugie, przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. 4 k.c. będący podstawą zasądzanego zadośćuczynienia, nie czyni wyłomu w zasadzie, że sąd ocenia stan sprawy według chwili orzekania (art. 316 § 1 k.p.c.). W dacie orzekania sąd bowiem kompleksowo ustala wszystkie poniesione przez powodów krzywdy mogące mieć wpływ na wysokość należnego im zadośćuczynienia. Skoro zatem wysokość zadośćuczynienia ustalana jest przez sąd w oparciu o wszystkie okoliczności - aż do daty orzekania, a nie tylko okoliczności mające miejsce w dacie zgłoszenia roszczenia przez poszkodowanego - nie ma podstaw do zasądzania odsetek od daty zgłoszenia roszczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 lipca 2003 r. w miejscowości Ł. woj. (...), kierujący samochodem osobowym marki (...)o nr rej. (...) A. G. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że będąc w stanie po użyciu alkoholu oraz nie posiadając uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych prowadził w ruchu lądowym ww. samochód z nadmierną prędkością niedostosowaną do istniejących warunków drogowych i na łuku drogi stracił panowanie nad prowadzonym pojazdem w wyniku czego zjechał na prawe pobocze drogi uderzając w przepust i następnie w drzewo. Na skutek wypadku córka powodów A. C. podróżująca jako pasażerka ww. pojazdu poniosła śmierć.

Sąd Rejonowy w L. Wydział II K. wyrokiem z dnia 11 maja 2004 r., sygn. akt II K 4/04 uznał sprawcę zdarzenia A. G. za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i skazał go na łączną karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowych zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący(...)lat. Na skutek apelacji od ww. wyroku wniesionej przez Prokuraturę Rejonową w L. i obrońcę oskarżonego, Sąd Okręgowy w K. Ośrodek Zamiejscowy w P. Wydział VI K. wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2004 r., sygn. akt VI Ka. 303/04 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił pkt IV i V wyroku. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Pojazd sprawcy wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej (...) S.A. w W..

dowód: uzasadnienie wyroku SR w L. z dnia 11.05.2004 r., sygn. II K 4/04 – k. 36 – 44, wyrok Sądu Okręgowego w K.Ośrodka Zamiejscowego w P. z dnia 24.08.2004 r., sygn. akt VI Ka 303/04 – k. 45 – 46, potwierdzona kopia odpisu aktu zgonu A. C. – k. 47.

W chwili śmierci A. C. miał (...) lat. Kształciła się w szkole zawodowej o profilu odzieżowym i była dobrą uczennicą. Mieszkała z rodzicami M. i R. C. oraz rodzeństwem W. C., R. T. i D. S.. Powodowie tworzyli ze zmarłą córką oraz pozostałymi dziećmi przykłądną rodzinę, którą łączyły bliskie i serdeczne relacje. Powódka wspierała rodziców w pracach domowych, była osobą bardzo uczynną, zżytą z rodzicami i rodzeństwem, dużo z nimi rozmawiała i zwierzała się ze swoich problemów.

Zmarła A. C. była osobą lubianą przez rówieśników, zawsze chętnie pomagała innym.

Śmierć A. C. spowodowała znaczne i nieodwracalne skutki w życiu powodów. O śmierci córki pierwszy powziął wiadomość powód R. C.. Był to dla niego szok, nie mógł uwierzyć że to się naprawdę wydarzyło. R. C. był również zmuszony zidentyfikować zwłoki zmarłej córki. Było to dla niego kolejne dramatyczne przeżycie. Podczas tej identyfikacji była obecna również powódka M. C., jednak na widok zmasakrowanego ciała córki zemdląa i został przewieziona do szpitala. Powód R. C. wiedząc, że musi załatwić wszystkie sprawy urzędowe związane z pogrzebem

córki, starał się być silny. Jednak wszystkie sprawy jakimi się wówczas zajmował wykonywał mechanicznie, i w chwili obecnej wielu rzeczy z tamtego okresu już nie pamięta.

W związku z utratą córki powodowie doznali szeregu negatywnych przeżyć. Odczuwali rozpacz, smutek, przejmującą pustkę, osamotnienie, poczucie bezsilności i nieodwracalnej straty. Podczas pogrzebu córki powodowie cały czas płakali i rozpaczali.

Powodowie po śmierci córki korzystali z pomocy psychiatrów i psychologów oraz zażywali leki uspokajające. Członkowie rodziny powodów wspierali się wzajemnie, a szczególnie pozostałe dzieci powodów starały się wspierać rodziców. Powodowie unikali towarzystwa innych osób, gdyż trudno im było słuchać słów współczucia i pocieszenia, chcieli okres żałoby przeżywać w samotności.

Powodowie pomimo upływu prawie 12 lat do chwili śmierci córki w dalszym ciągu kilka razy w tygodniu odwiedzają jej grób, przeżywają jej śmierć i nie mogą się pogodzić ze stratą dziecka. Na co dzień wspominają oni zmarłą i wyobrażają sobie jak wyglądałoby ich życie, gdyby nie wydarzył się wypadek w którym zginęła. Święta i uroczystości rodzinne w domu powodów od chwili śmierci córki są czasem wspomnień i zadumy, wcześniej zaś był to radośnie przeżywany czas w gronie rodzinnym.

Powódka M. C. wcześniej pracowała w domu pomocy społecznej, jednak w chwili śmierci córki już nie była tam już zatrudniona. Po śmierci córki ponownie otrzymała propozycje pracy w tym zakładzie, jednak stan psychiczny w jakim się znajdowała nie pozwolił jej na podjęcie pracy. Powódka rozpoczęła pracę dopiero po 4 latach od śmierci córki.

Powód R. C. w chwili śmierci córki przebywał na rencie z powodu niezdolności do pracy. Obecnie jest on zarejestrowany w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna, poszukująca zatrudnienia.

Strona pozwana decyzją z dnia 19 stycznia 2005 r. przyznała powodom tytułem odszkodowania kwotę po 10.000 zł, którą pomniejszono o (...) z uwagi na przyczynienie się zmarłej A. C. do powstania szkody.

Pełnomocnik powodów pismem z dnia 25 września 2013 r. wniósł o wypłatę na rzecz powodów kwot:

- po 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.
- po 50.000 zł tytułem stosownego odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c.

Pozwany (...) S. A. w W. pismami z dnia 27 września 2013 r. oraz 9 grudnia 2013 r. odmówił powodom przyznania zadośćuczynienia oraz odszkodowania, uzasadniając swoje stanowisko brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonych roszczeń.

dowód: decyzja pozwanego z dnia 19.01.2005 r. – k. 48 – 50, pismo pełnomocnika powodów do pozwanego z dnia 25.09.2013 r. – 51 – 58, decyzja pozwanego z dnia 27.09.2013 r. – k. 59 – 60, oświadczenia M. C. i R. C. z dnia 11.06.2013 r. – akta szkody nr PL (...) k. 69 – 70, zeznania świadka W. C. złożone na rozprawie w dniu 09.04.2015 r. – k. 122, zeznania świadka K. P. złożone na rozprawie w dniu 09.04.2015 r. – k. 122, zeznania świadka R. T. złożone na rozprawie w dniu 09.04.2015 r. – k. 122 – 123, zeznania powódki M. C. złożone na rozprawie w dniu 09.04.2015 r. – k. 123, zeznania powoda R. C. złożone na rozprawie w dniu 09.04.2015 r. – k. 123.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dokumentów urzędowych i prywatnych. Ich wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a przysługujące domniemania z art. 244 i 245 k.p.c. nie zostały obalone.

Sąd za wiarygodne w całości uznał też zeznania powodów M. C. i R. C. oraz świadków W. C., K. P. i R. T.. Powodowie oraz świadkowie logicznie, rzeczowo i bez sprzeczności opisali wpływ śmierci A. C. na życie powodów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie. W niniejszej sprawie pomiędzy stronami nie było sporu co do odpowiedzialności strony pozwanej oraz do kwestii przyczynienia się zmarłej A. C. do powstania szkody na poziomie (...).

(...) S.A. w W. został pozwany

w niniejszej sprawie na podstawie przepisów regulujących odpowiedzialność ubezpieczyciela sprawcy wypadku tj. na mocy art. 805 k.c. i art. 822 k.c. w związku z art. 34 ust. 1 Ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskiem Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.). Możliwość dochodzenia roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń przewiduje też art. 19 ostatnio wspomnianej ustawy.

Bezspornym jest, iż pojazd sprawcy wypadku A. G. posiadał ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody związane z ruchem pojazdów u pozwanego ubezpieczyciela co skutkuje, iż ubezpieczyciel odpowiada za spowodowanie szkody tak jak sprawca na zasadzie ryzyka. Fakt prawomocnego skazania A. G. za spowodowanie wypadku komunikacyjnego w którym śmierć poniosła córka powodów A. C. wiąże Sąd Cywilny w oparciu o przepis art. 11 § 2 k.p.c. i zwalnia od ustalania odpowiedzialności za szkodę strony pozwanej.

Zasady odpowiedzialności za szkody związane z ruchem pojazdu mechanicznego zostały unormowane w art. 436 k.c. w zw. z art. 435 k.c.

W niniejszej sprawie powodowie dochodzili od strony pozwanej zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią córki A. C. na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.k. oraz odszkodowania za znaczne pogorszenie się ich sytuacji życiowej na podstawie art. 446 § 3 k.c.

Żądane przez powodów zadośćuczynienie za krzywdę znajduje oparcie w art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. Sąd podzielił ugruntowany już pogląd Sądu Najwyższego, zawarty w wyroku z 14.01.2010 r. (IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010/3/91), iż „spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, póź. (...))mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., jak i uchwałe Sądu Najwyższego z dnia 22.10.2010 r. III CZP 76/10 (Biul. SN 2010/10/11), iż: „najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.”

Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionego przez pozwanego zarzutu, iż żądane przez powodów kwoty zadośćuczynienia są rażąco zawyżone, stwierdzić należy, iż jest on częściowo zasadny. Zdaniem Sądu dochodzone kwoty zadośćuczynienia po 105.000 zł na rzecz każdego z powodów była wygórowana w stosunku do okoliczności z jakich powodowie wywodzili swoje żądania.

Ustawodawca nie wskazuje jakimi kryteriami ma kierować się Sąd przyznając zadośćuczynienie i w tym zakresie zdaniem Sądu można kierować się poglądami doktryny i orzecznictwa wypracowanymi na gruncie art. 445 k.c. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień. Obejmuje ono wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne zarówno te już doznane, jak i te do których może dojść w przyszłości. Ma ono więc charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez powoda. Przewidziana w art. 444 k.c. krzywda, za którą sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i cierpienia moralne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2002 r., V CKN 909/00, LEX nr 56027). Ustawodawca zaniechał wskazania w art. 445 § 1 k.c. kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia i przez posłużenie się klauzulą generalną („suma odpowiednia”) pozostawił je uznaniu sądów. Zadośćuczynienia nie można traktować jako ekwiwalentu, charakterystycznego dla szkody majątkowej. Ma ono służyć jedynie pewnej kompensacie doznanej krzywdy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 sierpnia 2006 r., I ACa 161/06, LEX nr 278433). W wyroku z dnia 8 lutego 2006 r. (I ACa 1131/05, LEX nr 194522) Sąd

Apelacyjny w Poznaniu wskazał natomiast, że zadośćuczynienie ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień, ale jego wysokość nie może być dowolna, ściśle musi uwzględniać stopień doznanej krzywdy. Dlatego też ustawodawca wyraźnie zastrzegł, że ma to być odpowiednia suma tytułem zadośćuczynienia. Jest to rekompensata za całą krzywdę i przyznaje się ją jednorazowo.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 r. (IV CSK 99/05, LEX nr 198509) wskazano, że kryteria istotne przy ustalaniu „odpowiedniej” sumy zadośćuczynienia to: rodzaj naruszonego dobra, zakres i rodzaj rozstroju zdrowia, czas trwania cierpień, wiek pokrzywdzonego, intensywność ujemnych doznań fizycznych i psychicznych, rokowania na przyszłość, stopień winy sprawcy. W orzecznictwie wskazuje się również, że uwzględnianie stopy życiowej społeczeństwa przy określaniu wysokości zadośćuczynienia nie może podważać jego kompensacyjnej funkcji. Odpowiednia suma w rozumieniu omawianego przepisu nie oznacza jednak sumy dowolnej, określonej wyłącznie według uznania sądu, a jej prawidłowe ustalenie wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności, mogących mieć w danym przypadku znaczenie. Zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny powinny być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego. Z jednej strony zadośćuczynienie musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej. Pogląd, że zadośćuczynienie powinno być umiarkowane, zapoczątkowany wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1965, I PR 203/65, (OSPika 1966, nr 4, poz. 92), podtrzymywany w późniejszym orzecznictwie, zachował aktualność również w obecnych warunkach społeczno-ekonomicznych. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00 (nie publ.) zasada umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia trafnie łączy wysokość zadośćuczynienia z wysokością stopy życiowej społeczeństwa, gdyż zarówno ocena, czy jest ono realne, jak i czy nie jest nadmierne, pozostawać musi w związku z poziomem życia. Jednak, co podkreśla się w judykaturze w ostatnim okresie (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00 i z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40), ma ona uzupełniający charakter w stosunku do kwestii zasadniczej, jaką jest rozmiar szkody niemajątkowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2006 r. IV CSK 80/05, OSNC 2006/10/175), jak również, że przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego wysokość zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. To ostatnie pojęcie sprecyzowane zostało w taki sposób, że nie może być wynikiem oceny najbiedniejszych warstw społeczeństwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2006 r., IV CK 384/05, LEX nr 190756). W orzecznictwie wskazuje się również, że procentowo określony uszczerbek służy tylko jako pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia. Należne poszkodowanemu (pokrzywdzonemu czynem niedozwolonym) zadośćuczynienie nie może być mechanicznie mierzony przy zastosowaniu stwierdzonego procentu uszczerbku na zdrowiu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005 r., I PK 47/05, M.P.Pr. 2006/4/208).

Oceniając żądania M. C. i R. C. wedle powyższych kryteriów obiektywnie trzeba stwierdzić, iż mimo niewątpliwej zasadności samego roszczenia powodów, wysokość żądanej kwoty jest za wysoka. W ocenie Sądu zadośćuczynienie dla rodziców A. C. powinno zamknąć się kwotą po 80 000 zł. Sąd uwzględnił okoliczności zaistnienia wypadku, charakter więzi łączącej powodów z córką, jak również wszelkie negatywne skutki, jakie wiązały się z tym zdarzeniem.

Nie ulega wątpliwości, że w związku ze śmiercią córki M. C. doświadczyła wielu ujemnych doznań. U powodki występowały intensywne objawy depresyjne, przejawiające się brakiem chęci do życia, podjęcia pracy, ograniczeniem kontaktów z ludźmi. Powódka wymagała pomocy psychologicznej i przyjmowania leków uspokajających.

Również u powoda R. C. tragiczna śmierć córki A. spowodowała poczucie krzywdy i osamotnienia oraz wywołała zmiany w jego funkcjonowaniu. Powód wycofał się z życia towarzyskiego, skupiając się na przeżywaniu żałoby w samotności. Jego reakcja żałoby nie miała charakteru patologicznego i nie przekraczała normalnych granic w tego typu przypadkach. Ponadto powód na obecnym etapie wypracował mechanizmy obronne, pozwalające mu przystosować się do rzeczywistości.

Ustalając rozmiar doznanego przez powodów uszczerbku, Sąd miał na uwadze podnoszone przez powodów okoliczności związane z ich poczuciem osamotnienia, jak też wszystkie przeżycia zazwyczaj związane z utratą dziecka.

Należy podkreślić, że A. C. w chwili śmierci miała (...) lat, mieszkała z rodzicami i rodzeństwem, a łączące rodzinę więzi rodzinne wyrażające się przede wszystkim w uczuciach wzajemnej miłości były bardzo silne.

Nadto podkreślić należy, iż znaczny upływ czasu od tragicznej śmierci pozwolił powodom niejako na oswojenie się z zaistniałą sytuacją, a odczuwany ból nie jest już zapewne tak silny jak bezpośrednio po stracie dziecka.

Istotne znaczenie dla oceny wysokości zadośćuczynienia należnego powodom mają także warunki ekonomiczne, w jakich funkcjonują. Zasądzone roszczenie nie ma bowiem charakteru całkowicie abstrakcyjnego, lecz pozostaje w ścisłym związku z realiami gospodarczymi i rzeczywistą wartością nabywczą zasądzonej sumy pieniężnej. Nawiązując do wskazanych uprzednio wywodów stwierdzić należy zatem, iż kwota ta odpowiada obecnym warunkom życiowym powodów, jak i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Jest to zarazem kwota, dająca realne możliwości nabycia określonych dóbr, jak również zabezpieczenia powodów pod względem ekonomicznym na przyszłość.

Uwzględniając powyższe rozważania, zdaniem Sądu przyznanie zadośćuczynienia na rzecz powodów M. C. i R. C. w wysokości po 80 000 zł, z jednej strony w żaden sposób nie będzie prowadzić do nadmiernego wzbogacenia powodów, a z drugiej strony nie będzie również kwotą symboliczną. Kwota ta stanowić będzie uzasadnioną rekompensatę krzywdy, jakiej doznali powodowie na skutek śmierci córki. Ponieważ strony zgodnie uznały przyczynienie się zmarłej do powstania szkody na poziomie (...) należne powodom świadczenie z tego tytułu wynosi po 56.000 zł.

Uwzględnienie roszczenia powyżej kwoty po 80 000 zł na rzecz każdego z powodów, prowadziłyby do wzbogacenia pokrzywdzonych, dlatego też roszczenie powodów o zadośćuczynienie w wyższym zakresie podlegało oddaleniu.

Żądanie pozwu obejmowało również zasądzenie skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 10 grudnia 2013 r. do dnia 20 maja 2014 r. w zapłacie zadośćuczynienia. Roszczenie to w świetle art. 481 k.c. jest zasadne.

Zgodnie z tym przepisem odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy świadczenie pieniężne stało się wymagalne, a dłużnik go nie spełnił. Stosowanie zaś do treści art. 455 k.c., jeżeli termin świadczenia nie jest oznaczony powinno ono być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Odsetki od odszkodowania pieniężnego należą się od dnia, w którym odszkodowanie to powinno być zapłacone, w przypadku zobowiązań z czynów niedozwolonych, które mają charakter bezterminowy, stan opóźnienia w spełnieniu świadczenia powstaje po wezwaniu dłużnika do świadczenia. Znaczenie takiego wezwania wierzyciela polega na tym, że z jego chwilą na dłużniku zaczyna ciążyć obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia i że nie spełniając go – popada w opóźnienie, a to uprawnia wierzyciela do żądania odsetek za czas opóźnienia.

W przedmiotowej sprawie skapitalizowane odsetki od kwoty 56.000 zł za okres od dnia 10 grudnia 2013 r. czyli od dnia następnego po wydaniu ostatecznej decyzji pozwanego w przedmiocie odmowy wypłaty na rzecz powodów zadośćuczynienia - do dnia 20 maja 2014 r. wynoszą 3.211,18 zł.

Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz M. C. i R. C. kwoty po 59.211,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2014 r. do dnia zapłaty. Na sumę 59.211,18 zł składała się kwota zadośćuczynienia w wysokości 56.000 zł oraz skapitalizowanych odsetek 3.211,18 zł.

Obok zadośćuczynienia powodowie domagali się nadto zasądzenia odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem się jej sytuacji życiowej po śmierci A. C..

Zgłoszone przez powodów roszczenie o odszkodowanie znajduje swoje normatywne oparcie w art. 446 § 3 k.c., który stanowi, że Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Celem tego odszkodowania jest zrekompensowanie szkód o charakterze majątkowym, w postaci niepomyślnych skutków ekonomicznych wynikłych ze śmierci osoby bliskiej poszkodowanego, które nie ulegają wyrównaniu na innych podstawach, z tym że zgodnie z powołanym przepisem wynagrodzone może być jedynie znaczne pogorszenie sytuacji życiowej. Odszkodowanie z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej ma charakter kompensacji uszczerbku majątkowego, chociaż jego elementy nie są precyzyjnie wymierne

i wymagają uwzględnienia całokształtu okoliczności wpływających na znaczne pogorszenie sytuacji życiowej osoby bliskiej. Celem odszkodowania przyznanego na podstawie art. 446 § 3 k.c. ma być zrekompensowanie rzeczywistego znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego, nie może być ono natomiast źródłem wzbogacenia się tych osób (wyrok SA w Poznaniu z 29 marca 1994 r., I ACr 758/93, Lex Polonica nr 318806).

Pogorszenie sytuacji życiowej w rozumieniu powyższego przepisu polega przede wszystkim na pogorszeniu aktualnej sytuacji majątkowej, ale również odnosi się do utraty realnej możliwości polepszenia warunków życia w przyszłości. Według ugruntowanego poglądu, przy ocenie znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego, jako przesłanki odszkodowania z art. 446 § 3 k.c., należy brać pod uwagę ogół czynników mających wpływ na ukształtowanie sytuacji życiowej tych osób, w szczególności również cierpienia psychiczne, jeżeli wywołują reperkusje w sferze materialnej. Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, o którym mowa w art. 446 § 3 k.c., obejmuje niekorzystne zmiany bezpośrednio w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego, jak też zmiany w sferze dóbr niematerialnych, które rzutują na ich sytuację materialną. Sam ból, poczucie krzywdy, osamotnienia, krzywdy i zawiedzionych nadziei po śmierci osoby bliskiej nie stanowią podstawy do żądania odszkodowania. Jeśli jednak te negatywne emocje wywołały chorobę, osłabienie aktywności życiowej i motywacji do przewycięzania trudności dnia codziennego, to bez szczegółowego dociekania konkretnych zdarzeń lub stopnia ich prawdopodobieństwa, można na zasadzie domniemania faktycznego (art. 231 k.c.) przyjąć, że pogorszyły one dotychczasową sytuację życiową osoby z najbliższego kręgu rodziny zmarłego.

Ocena ta nie może odnosić się wyłącznie do stanu z dnia śmierci osoby poszkodowanej, ale musi prowadzić do porównania hipotetycznego stanu odzwierciedlającego sytuację, w jakiej w przyszłości znajdowałiby się bliscy zmarłego, do sytuacji w jakiej znajdują się w związku z jego śmiercią (wyrok SA w Katowicach z 19 kwietnia 2001 r., I ACa 23/2001, LexPolonica nr 356231).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w szczególności przesłuchanie stron oraz zeznania świadków nie dostarczyły Sądowi wystarczających argumentów za uznaniem, że nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej matki i ojca zmarłej A. C., po jej śmierci. Pogorszenia się tej sytuacji nie można bowiem upatrywać wyłącznie w sferze psychicznej, wynikającej z poczucia osamotnienia po śmierci dziecka. Każde z powodów zarówno w chwili śmierci A. C. jak i obecnie zachowało ten sam status materialny. Niewątpliwie zmarła córka stanowiła dla rodziców pewne oparcie materialne i pomagała im w codziennym życiu, jednak brak jest dostatecznych dowodów na znaczne pogorszenie się ich sytuacji po jej śmierci. W ocenie Sądu powodowie nie wykazali żadnych okoliczności wskazujących na zakres pomocy ze strony córki ani też okoliczności, że obecnie ich sytuacja pogorszyła się w stopniu znacznym. Wskazali oczywiście, że córka im pomagała w domu i na działce, lecz nie przedstawili żadnych dowodów, które mogłyby potwierdzić skalę tej pomocy, a tylko to pozwoliłoby Sądowi ustalić, czy pogorszenie się ich sytuacji nosi cechę „znacznego” w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. Również okoliczność, że powodowie liczyli na pomoc córki w przyszłości jest niewymierna i nie pozwala na stwierdzenie znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, które uzasadniałoby przyznanie stosownego odszkodowania.

Z tych powodów żądanie odszkodowania zgłoszone przez M. C. i R. C. nie mogło zostać uwzględnione, gdyż pozwany w całości zaspokoił je w postępowaniu likwidacyjnym.

W pozostałym zakresie Sąd - uznając roszczenia odnośnie odszkodowania oraz zadośćuczynienia, przekraczające przyznane kwoty za bezzasadne – oddalił dalej idące żądania.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 z późn. zm.).

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 5 grudnia 2012 r. (I CZ 43/12 Lex nr 1284711), w którym stwierdzono, iż jeżeli strona powodowa żądała zadośćuczynienia pieniężnego w wysokości rażąco wygórowanej, to musi liczyć się z tym, że stopień przegrania przez nią sprawy, zgodnie z kodeksowymi zasadami orzekania o kosztach procesu, będzie zasadniczym czynnikiem końcowego orzeczenia o tych kosztach.

Wobec powyższego Sąd uznał, iż zasadnym będzie obciążenie każdej ze stron kosztami procesu w zakresie w jakim przegrała sprawę. Powodowie przegrali sprawę w 58%, natomiast pozwany w 42% i w takim zakresie koszty zostały rozliczone. Kierując się powyższym Sąd nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Przemyślu od każdego z powodów tytułem opłaty sądowej od oddalonej części powództwa kwotę 4.108 zł (7.077 zł x 58%) oraz z tego samego tytułu od pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 2.969 zł, stanowiącą 42% opłaty sądowej od pozwu.

Kolejno wskazać należy, iż brak było w ocenie Sądu Okręgowego podstaw do uwzględnienia żądania powodów o przyznanie wynagrodzenia jej pełnomocnikowi w podwójnej stawce, gdyż w rozpoznawanej sprawie nie wystąpiły żadne nadzwyczajne okoliczności, a skala aktywności pełnomocnika pozostawała na przeciętnym poziomie. Również koszty zastępstwa prawnego zostały oparte na wyrażonej w art. 100 k.p.c. zasadzie stosunkowego rozdzielenia kosztów.

W niniejszej sprawie obie strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników. Zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U.2013, poz. 461), wynagrodzenie pełnomocnika każdego z powodów wynosi po 3.600 zł, również wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U.2013, poz. 490), wynosi 3.600 zł.

Całość kosztów zastępstwa procesowego wyniosła w niniejszej sprawie 14.468 zł (koszty powodów 2 x 3617 zł + koszty pozwanego 2 x 3617 zł).

Mając na uwadze, że strona pozwana przegrała sprawę w 42%, powinna z tergo tytułu ponieść kwotę 6.076,56 zł. Z uwagi zatem na fakt, iż pozwany poniósł koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.234 zł (3.617 x 2) w ostatnim punkcie wyroku zasądzone od każdego z powodów na jego rzecz kwotę po 578,72 tytułem zwrotu kosztów procesu ($7.234 - 6.076,56 = 1.157.44/2 = 578,72$)